

สรุปสติปัญญา ๔

พระอาจารย์สงบ มนฺตฺสฺนฺโต

ถาม-ตอบ ปัญหาธรรม วันที่ ๒๘ มิถุนายน ๒๕๕๒

ณ วัดป่าสันติพุทธาราม (วัดป่าเขาแดงใหญ่) ต.หนองขาว อ.โพธาราม จ.ราชบุรี

เราพูดไว้เรื่องสติปัญญา ๔ เมื่อวานเขามาถามเรื่องสติปัญญา ๔ เพราะโยมเป็นห่วงมาก เวลาไปไหนกัน บอกว่าเวลาปฏิบัติแล้วไม่เป็นสติปัญญา ๔ คือว่าไม่เป็นวิปัสสนา ทุกคนอยากเป็นวิปัสสนาใช่ไหม เราก็พูดเรื่องสติปัญญา ๔ ไว้ว่าสติปัญญา ๔ ที่ทำปฏิบัติกันอยู่นี้ สติปัญญา ๔ นี้โกหกหมด หลอกหมด เราพูดเรื่องสติปัญญา ๔ ไว้โกหกหมดเลย

โกหกเพราะอะไร โกหกไว้เพราะว่า เพราะเราทำไป เราบอกว่าเป็นสติปัญญา ๔ แต่ข้อเท็จจริง มันเป็นสติปัญญา ๔ จริงไหม มันเป็นไม่จริงเพราะอะไร เพราะเรามีกิเลส เพราะคำมันไม่เป็นสติปัญญา ๔ จริง แล้วพอเขาฟังอย่างนั้นปั๊บ เขามาโต้แย้ง มีลูกศิษย์โต้แย้งเหมือนกันว่า เขาไปสติปัญญา ๔ โดยที่หลวงปู่จันทาคฐาอาจารย์นี่สอน

เมื่อวานเรื่องหลวงปู่ดูลย์ ว่าไปดูหนังสือหลวงปู่ดูลย์แล้ว ดูหนังสือหลวงปู่ดูลย์ด้วย แล้วไปดูในสติปัญญา ๔ พระป่า บอกไม่เหมือนกัน เพราะไม่เหมือนกันก็ทำให้หนักมากเลย หนักก็เลยสับสนหมดเลยนะ เวลาหลวงปู่บอกสติปัญญา ๔ นั้นปลอมหมดเลย แล้วพอมายกสติปัญญา ๔ ของพระป่า มันก็เป็นเหมือนกันหมดเลย แล้วหนูจะอย่างไร

เราบอกเห็นไหม ถ้าคนเป็นพุดมันถูกหมดละ ถ้าคนไม่เป็นพุด มันก็ผิดหมด คำว่าผิดเห็นไหมเราบอกว่าสติปัญญา ๔ นี้ปลอมหมดเลย ปลอมเพราะอะไร ปลอมเพราะเราปฏิบัติไปนี่ คำว่าปลอมนี้แหละ เราจะบอกว่า เพราะเขาใช้ คนที่เขาบอกของเขาเป็นสติปัญญา ๔ หรือใช้วิปัสสนาสายตรงนี่คือ สติปัญญา ๔

พุทโธๆ นี่เป็นสมณะ มันเป็นความสงบ มันเป็นนิมิต มันคิดหมด ถ้ากลับมาใช้ปัญญานี้จะเป็นสติปัฏฐาน ๔ ถูกหมดเลย แต่ถ้าพุทโธนี้คิดหมดเลย เราบอกนี้คิดหมดเลย สติปัฏฐานก็คิด ทุกอย่างก็คิด คิดเพราะอะไร คิดเพราะเรามีกิเลสใช้ไหม เรามีความสงสัย เรามีนิวรณ์ธรรม มันมีความลังเล มีความไม่แน่ใจทั้งนั้นล่ะ ปฏิบัติไปนี่มันก็คิดหมดล่ะ

แต่เขาบอกว่าอย่างนี้ถูก แต่พอมานึกปฏิบัติกับพระป่านี้เห็นไหม อย่างนี้ถูก พุดอย่างนี้เพราะอะไร เราพูดว่ามันคิดหมด คิดหมดเพราะมันไม่จริงหรอก เราอย่าไปเอาคำพูด หรือเอาธรรมของพระพุทธเจ้าไปเหยียบย่ำคนอื่น ว่าของฉันนี่วิปัสสนาสายตรง ใช้ปัญญาสายตรง อย่างนี้เป็นสติปัฏฐาน ๔ แล้วกำหนดพุทโธ หรือใช้ปัญญาอบรมสมาธิ หรือทำสมาธินี้คิดหมดเลย คิดหมดเลย ต้องกลับมาที่ปัญญานี้ถึงจะถูก

เราบอกว่าคิดเหมือนกัน คิดเหมือนกัน พอคิดเหมือนกันนี่เราปฏิเสธว่าคิดหมดสิ่งต่างๆ นั่นคิดหมด คิดหมดเพราะอะไร คิดหมดเพราะว่าเราเอาแต่เชื่อ เอาแต่ยึดถือเอาแต่ธรรมของพระพุทธเจ้าแล้วมาवादอ้างกัน มาเหยียบย่ำกัน มายกตนข่มท่าน มาว่าเราถูก คนนั้นผิด แล้วพอบอกว่าถ้าอย่างนี้ผิด คำว่าคิดหมายความว่าถึงว่า มันคิดโดยพื้นฐาน คิดเพราะคนปฏิบัติมันมีกิเลสโดยธรรมชาติ คนมีกิเลสปฏิบัติอะไรก็คิดทั้งนั้นล่ะ เพราะมันบวกด้วยกิเลสเราหมดล่ะ

แต่พอปฏิบัติไปเห็นไหม แล้วเวลาบอกว่าทำไมพระป่า สติปัฏฐาน ๔ ของพระป่าทำไมสอนอย่างนี้ เหมือนกัน เราบอกอย่างนี้นะถูก ถูกเพราะอะไร ถูกเพราะมันก็อันเดียวกับสติปัฏฐาน ๔ ที่ว่าคิดหมดนั่นแหละ แต่ในเมื่อคนเป็นใช้ไหม เหมือนเรา ลูกเราเกิดมานี้ เราจะให้ลูกเราเดินได้ไหม เราต้องให้ลูกเราเดินใช้ไหม เหมือนกับจิตที่มันปฏิบัติ เหมือนกับครูบาอาจารย์ พวกเราเป็นปุถุชน พวกเราอยากปฏิบัติธรรม พวกเราไม่มีแต่กิเลส พวกเราไม่มีแต่ความลังเลสงสัย

พวกเรานี้กิเลสเต็มหัวใจเลย แต่ทุกข์มาก ทุกข์มาก ลำบากมาก อยากจะพ้นทุกข์มาก แล้วจะให้ทำอย่างไร ก็เริ่มต้นจากทุกข์เรานี้ไง เริ่มต้นจากเล็กๆ นี่ไง ถ้าเริ่มต้นจากเล็กๆ ก็ต้องกำหนดพุทโธ หรือใช้ปัญญาอบรมสมาธิ แต่! ในเมื่อเราเข้าใจว่าเราใช้ปัญญานี้เป็นสติปัฏฐาน ๔ ท่านก็บอกว่าเป็นสติปัฏฐาน ๔ เพราะสังคมกระแสกระแสนบอกว่า ต้องปฏิบัติเป็นสติปัฏฐาน ๔ ต้องการพิจารณามันถึงจะเป็นการ

ปฏิบัติ ถ้าการกำหนดสมณะ มันจะไม่เป็นการปฏิบัติ นี่คำว่าปฏิบัติมันเป็นการให้ค่า มันเป็นสัญญาอารมณ์ มันเป็นคำพูดมันไม่เป็นเนื้อหาสาระ

แต่ถ้าเนื้อหาสาระแบบนี้ ครูบาอาจารย์เราบอก ก็ทำอย่างนี้ไป มันจะเข้าสู่สติปัฏฐาน ๔ การจะเข้าสู่สติปัฏฐาน ๔ นี้ เราต้องฝึกหัดตัวเรา เราต้องพัฒนาตัวเรา ด้วยกำหนดพุทโธๆ หรือว่ากำหนดพิจารณากายพิจารณาต่างๆ นี้ เขาบอกก็ครูบาอาจารย์พระป่าก็สอนอย่างนี้เหมือนกัน สอนอย่างนี้เหมือนกันแต่พระป่าครูบาอาจารย์เราเหมือนกับเราฝึกงาน มันต้องหัดฝึกงานขึ้นมา มันถึงจะเป็นงานขึ้นมา ถ้าเราไม่ฝึกงาน คูสิคูทหารเห็นไหม เวลาทหารออกฝึก เขาให้แบกไม้นะเขาว่าปืน แบกไม้ไปคนละท่อนแล้วบอกปืน แล้วก็ว่าสมมุติว่าปืน แล้วปืนจริงๆ มันเป็นปืนไหม กับท่อนไม้นั้น มันเป็นปืนไหม

นี่ก็เหมือนกันเราปฏิบัติใหม่ๆ เห็นไหม เราปฏิบัติใหม่ๆ นี่ครูบาอาจารย์จะสอน เพราะว่าถ้ามันจะให้เป็ฯสติปัฏฐาน ๔ โดยข้อเท็จจริง นี่มันต้องมีจิตสงบ มันก็มีคุณค่าของมัน มันมีสมาธิของมัน ถ้าสมาธินี้ออกรู้กาย เวทนา กาย จิต ธรรม โดยข้อเท็จจริง มันจะเป็นสติปัฏฐาน ๔ โดยสมบูรณ์ แต่เราบอกถ้าสติปัฏฐาน ๔ ที่ปลอมหมด ปลอมหมดเพราะอะไร เพราะจิตเราไม่เป็น จิตเราไม่เป็นสมาธิ จิตเราไม่มีหลักเกณฑ์อะไรเลย แต่เราไปตริกในธรรม ว่านี่เป็นสติปัฏฐาน ๔ ตริกทั้งปีทั้งชาติ มันก็ปลอมทั้งปีทั้งชาตินั้นละ เพราะมันไม่เป็นจริงขึ้นมา

แต่พอครูบาอาจารย์เราสอนเห็นไหม บอกว่าให้กำหนดพุทโธๆ ไปก่อน ทำจิตให้สงบไปก่อน พอจิตสงบ มันพิจารณากายเหมือนกันไหม เหมือนกัน เพราะอะไร เพราะหลวงปู่เจี๊ยะ กับหลวงตา ท่านสอนเหมือนกัน ธาตุ ๔ และขันธ ๕ กาย เวทนา จิต ธรรม เป็นได้ทั้งสมณะ เป็นได้ทั้งวิปัสสนา เป็นได้ทั้งสมณะ เห็นไหม ดูเขากำหนดในขันธ ๕ นี่ รูป เวทนา สัญญา สังขาร วิญญาณ เขาท่องนะ เขาใช้เป็นคำบริกรรมนะ เกสา โลมา นขา ทันดา ตโจ บางคนก็ เกสาๆ โลมาๆๆ เขาท่องอย่างนี้มีนะ เขาบริกรรมอย่างนี้มี มีพระจำนวนมากที่สอนบริกรรมให้กำหนด ผม ขน เล็บ ฟัน หนัง นี่มี แล้วกำหนดผม ขน ฟัน หนัง นี่มันเป็นวิปัสสนาไหม มันก็เป็นสมณะ เพราะมันใช้เป็นคำบริกรรมไง ผมๆๆๆ เล็บๆๆๆ เพราะกำหนดไป มันก็

เหมือนกับกำหนดพุทโธนี่แหละ แต่กำหนดอย่างนั้นเห็นไหม แล้วมันเป็นวิปัสสนา หรือยัง แล้วมันเป็นสติปัฏฐาน ๔ ใหม แต่เขาบอกว่าถ้าทำอย่างนั้นเป็นสติปัฏฐาน ๔

เราถึงบอกว่า คำว่า ที่ว่าเป็นสติปัฏฐาน ๔ อย่างนั้นมันโกหกทั้งหมด โกหก เพราะอะไร โกหกเพราะว่าเรายกตนข่มท่าน คือเรานี้ไปยกกิเลสเราขึ้นมาเอง ยกสถานะพวกเรารึขึ้นมาว่า พวกเราปฏิบัติถูก คนอื่นปฏิบัติผิด ทั้งๆ ที่คนปฏิบัติเริ่มต้นนะ ผิดหมดเลยๆ เพียงแต่มันมีครูบาอาจารย์ที่ดี ครูบาอาจารย์ที่ว่าประกอบไป ผูกมัดไปให้ เราหัดผิดหัดถูก ผิดถูกเนี่ย คนปฏิบัติ มันจะมีผิดมีถูก ทั้งนั้น

แล้วมีครูบาอาจารย์ประกอบไป บอกไป สอนไป จี้แนะไป จี้แนะไปผิดก็ไม่เป็นไร ผิดก็แก้ไข ถ้าถูก ถูกเราก็ได้ความสดชื่น ถูกเรามีสติ เรามีปัญญาของเรา เรามีความสดชื่นของเรา เราปฏิบัติถูก ถูกก็ห่มันเอาตรงนั้นเป็นตัวตั้ง เอากริยาอย่างนั้น เอาความประพฤติปฏิบัติอย่างนั้นเป็นตัวตั้ง แล้วพยายามทำอย่างนั้นได้อีก แล้วมันก็มี ผิด มีถูกไป เพราะอะไร เพราะกิเลสมันหยาบ มันละเอียด มันจะหลอกเราตลอดไป

ถ้าสรุปเห็นไหม สรุปสติปัฏฐาน ๔ บอกว่าสติปัฏฐาน ๔ ผิดหมดเลย เขาก็เอื้อเฟื้อ พอเขามาได้แย้งว่า ผิดทำไมครูบาอาจารย์สอน ครูบาอาจารย์สอนก็เหมือน มันต้องสอนอย่างนี้แหละ มันต้องสอนขึ้นมาจากความทุกข์เรานี้แหละ สอนขึ้นมาจากความไม่รู้ของเราเห็นแหละ เราเกิดมาโดยอวิชชาทั้งนั้นแหละ ไม่มีใครรู้หรอก ไม่มีใครรู้จริง ศึกษาขนาดไหน ก็ไม่มีใครรู้จริง ไม่มีหรอก ไม่มีใครรู้เลย แต่ต้องได้ นกแก้ว นกขุนทองไง นกแก้วนกขุนทองมันท่องได้ แต่มันทำไม่ได้หรอก นี่พอจะมาทำนี่ ก็เอาสิ่งที่ท่องได้ ต้องเป็นอย่างนั้น ต้องเป็นอย่างนั้น แล้วมันไม่เป็นไ

เหมือนเราไม่มีเงิน แต่เราเห็นเงินของเขา แล้วจะให้มันเป็นเงินแบบเขา ไม่ได้หรอก แล้ววิธีหาเงินก็จะไปพิมพ์เบงก์มาเลย มึงพิมพ์เบงก์ปลอมนะมึง แต่ถ้ามึงไปทำงานเห็นไหม เราไปทำงาน ทำธุรกิจ ทำหน้าที่การงานต่างๆ แล้วผลตอบแทนเป็นเงินเห็นไหม เราหาเงิน เราไม่ใช่ไปปั๊มเงินนะมึง เราไปทำงาน เราไปทำงาน เราไปทำงานแล้ว สิ้นเดือนแล้วนี่เขาจ่ายเงินมาให้ เราได้เงินมา ใ้ฉันไม่ใช่อย่างนั้น มันจะไปปั๊มเอาเบงก์มาเลย การทำงานคือปั๊มเบงก์ ออกมาจากเครื่องเลย สติปัฏฐาน ๔ ใจ สติปัฏฐาน ๔ ใจ นี่ที่มันผิด ผิดตรงนี้ใจ ผิดที่ถ้ามึงปั๊มเงินออกมาก็เงินปลอม

ธรรมชาติพระพุทธรูปเจ้าก็เบงค์จริง ๆ เบงค์จริง ๆ แต่การได้เบงค์มานี้ มันต้องมา ทำหน้าที่การงานเห็นไหม ที่พระป่าสอน ที่ว่าเพราะพระป่านี้ แล้วทำไมครูบาอาจารย์ ท่านสอนสติปัฏฐาน ๔ ก็ให้พิจารณากายอย่างนี้ ดูกายอย่างนี้ ดูจิตอย่างนี้ แล้ว ท่านบอกจะเป็นสติปัฏฐาน ๔ คำว่า จะเป็นสติปัฏฐาน ๔ เพราะอะไรรู้ไหม เพราะเรานี้ อยากได้สติปัฏฐาน ๔ เรากลัวผิด ท่านก็ เออ อย่างนั้นละ เหมือนเด็ก ท่านก็เออ ทำ อย่างนี้ไป มันจะได้ความดี พอไปเจอปั๊บ เด็กมันจะรู้ว่า ดี ไม่ดีเลย

นี่เหมือนกัน จิตถ้าเราปฏิบัติไปนี้ มันจะเข้าไปรู้จริง ถ้าเข้าไปรู้จริง อันนั้นละ อันที่รู้จริง อันที่รู้จริงไม่ต้องให้มีใครบอกว่า เป็นสติปัฏฐาน ๔ หรือไม่เป็นสติปัฏฐาน ๔ พระพุทธเจ้าบอกไว้เลย นี่เป็นสันตสิกขิโก รู้จำเพาะตน รู้ขึ้นมาจำเพาะตน รู้ขึ้นมา เลย พอรู้ขึ้นมาแล้วนี้ ใครบอก ตอนนี้มันยังไม่รู้ ถ้ารู้ละ มันมีสิ่งที่ถูกรู้ กับเรา ไม่รู้ หรืออก ตอนนี้เรารู้จัก เรามีความรู้สึกของเรา แล้วเราไปท่องธรรมชาติพระพุทธรูปเจ้ารู้ ใหม่มันมีเราใจ กับสิ่งที่ถูกรู้ คือตาเห็นภาพ

แต่ถ้าเป็นจริงนะ มันรู้จากข้างในเลย มันรู้จากเราเลย ไม่ใช่ตาเห็นภาพ ถ้าตา เห็นภาพนี้ เห็นไหม จอตามันเห็นภาพ ภาพอยู่ข้างนอก ตามันอยู่กับเรา จิตของเรา รู้ ธรรมชาติ แต่ถ้ามันเป็นจริงนะ ตัวจิตมันเป็นธรรม ถ้าจิตเป็นธรรมนี่สติปัฏฐาน ๔ เห็นไหม จะสรุปสติปัฏฐาน ๔ ใจ แล้วบอกว่าครูบาอาจารย์ก็สอนอย่างนี้ หลวงปู่ดุลย์ ก็สอนอย่างนี้ ใจ หลวงปู่ดุลย์ท่านสอนถูก เพราะตอนที่หลวงปู่ดุลย์มีชีวิตอยู่นี้ เราได้ ฟังจากครูบาอาจารย์เยอะมาก หลวงปู่ดุลย์ให้ดูจิต พอดูเสร็จแล้ว ก็จะไปรายงานหลวง ปู่ดุลย์ว่าเห็นแล้ว หลวงปู่ดุลย์บอกไม่ใช่ ไม่เห็น ไม่เห็น ไม่เห็น คำว่าเห็นของหลวงปู่ ดุลย์เพราะอะไร เพราะมันเห็นอาการใจ ก็เหมือนจิต ตาเห็นภาพ จิตรับรู้ความคิด พอ จิตรับรู้ความคิด จิตรู้สัญญา จิตเห็นความคิด แต่ไม่เห็นจิต พอไม่เห็นจิต มันก็เข้ายังไม่ถึงตัวจิต ถ้าเข้าไม่ไปถึงตัวจิตเห็นไหม มันเข้ายังไม่ถึงตัวจิต มันก็ยังไม่ได้พลิก แผลง

เหมือนกับดับเครื่องนี้ ถ้าเครื่องเราไม่ได้ดับเครื่อง เราซ่อมเครื่องไม่ได้ เรา ต้องดับเครื่องก่อน ถ้าดับเครื่องแล้ว เราค่อยเปิดฝาเครื่อง เปิดดูกลูบขึ้นมา แล้วเอามา ซ่อมแซม แล้วประกอบเข้าไป รักษาสมบูรณ์เสร็จ แล้วติดเครื่องใหม่ การปฏิบัติของ เรานี้ที่จิตยังไม่สงบเข้ามานี้ เหมือนกับเครื่องยนต์ที่มันติดอยู่

เครื่องยนต์ที่ยังติดอยู่นี้ เราจะทำความสะอาดได้เป็นบางที่ใช่ไหม ที่ไม่อันตราย ที่ไม่มีสายพานที่ต่างๆ เราก็ทำความสะอาดเครื่องได้ ถ้าเครื่องติดอยู่ นี่ก็เหมือนกัน คุณไปดูมาก็เหมือนกับ คุณเครื่องนั้น แต่มันดับเครื่องไม่ได้ แต่ถ้าเราจะดับเครื่อง ต้องดับเครื่องเลย ถ้าเราจะเปลี่ยนแหวน เราจะถ่ายน้ำมันเครื่อง เราต้องหยุดเครื่องดับเครื่องให้ได้ ถ้าไม่ดับเครื่องนะ ติดเครื่องอย่างนั้น เครื่องพังหมดเลย

นี่ก็เหมือนกันเวลาหลวงปู่ดูยังอยู่ มีลูกศิษย์ผู้ใหญ่เล่าให้ฟังเยอะมาก เวลาปฏิบัติไปจะไปหาหลวงปู่ดู เห็นจิตแล้วครับ ไม่เห็น ไม่เห็น ไม่เห็น ท่านจะปฏิเสธว่าไม่เห็น ยังไม่รู้จักจิต ถ้ารู้จักจิต จิตมันสงบเข้ามา จิตสงบเข้ามา คนเป็นสอนลูกหมด คนไม่เป็นสอนผิดหมด ผิดเพราะอะไร ผิดเพราะถ้ามันไม่เข้าไปถึงจิต คำว่าจิตของเรานี้ เราพูดบ่อยมากกว่า คำว่าจิตของเรานี้ เหมือนเราจดทะเบียนบริษัท หรือเราเปิดบัญชี

ถ้าเราเปิดบัญชีขึ้นมาได้นะ บัญชีเราเปิดแล้วนี้ เราทำธุรกิจเห็นไหม เราจะโอนเงินเข้าเงินออกได้เพราะมีบัญชี ถ้าไม่มีบัญชีนะ เราจะโอนเงินอะไรไม่ได้เลย ถ้าไม่เข้าถึงจิต บัญชีเปิดไม่ได้ ไม่รู้จักจิตเราเปิดบัญชีไม่เป็น พอเปิดบัญชีไม่เป็น เราจะไม่สามารถโอนเงินเข้าไปในระบบได้ จิตก็เหมือนกัน เราเห็นนะ เราไม่มีบัญชีนะ แต่จะอาศัยบัญชีคนอื่น เห็นคนอื่นมีบัญชี แล้วนึกว่าบัญชีคนอื่นเราใช้ได้ไง จะไปขอใช้ของเขา มันยังไม่เห็นตัวเองไง หลวงปู่ดูบอก ไม่เห็น ไม่เห็น

เมื่อวานเขามาพูดอยู่ เขาบอกว่าเอาไปฟังดูแล้ว ฟังว่าสติปัฏฐาน ๔ เออ บอกปฏิเสธว่าผิดหมดเลย แล้วพอไปสติปัฏฐาน ๔ ของพระป่า อ้าวก็บอกว่าถูกอีก เขาก็เลยงง งงว่า หลวงพ่อจะเอาใจนี้ จะเอาอันไหนถูกอันไหนผิด บอกให้แน่ๆ สักอันหนึ่งสิ แล้วเราบอกเขาไปแล้ว แต่ยังไม่ได้อธิบายให้ฟัง เพราะพูดอย่างนี้ปัจุบันนี้เดียวจะลงซีดี แล้วมันจะตามหลังไป แล้วจะเป็นอะไร สติปัฏฐาน ๔ สติปัฏฐาน ๔ ของพระป่า แล้วจะสรุปสติปัฏฐาน ๔ คือข้อเท็จจริงมันเป็นอย่างนี้

ที่ว่าพระพุทธเจ้าบอกว่าเวลาบรรลุธรรมแล้วนี้ จะสอนใครนี้ พระพุทธเจ้าทอดอาลัยเลย ทอดอาลัยเพราะอะไร เพราะว่าเราพูดอย่างหนึ่งนะ แต่คนฟังเข้าใจแล้ว เข้าใจไปอีกอย่างหนึ่ง เราพูดอย่างนี้ คำพูดเหมือนกันแต่ความเป็นจริงในข้อเท็จจริงไม่เหมือนกัน แล้วไม่เหมือนกัน ไม่เหมือนกันธรรมดาเนาะ ถ้าคนที่ปฏิบัติเป็นนี้จะรู้เลยว่า

แม้แต่เห็นไหม โสดาปัตติมรรคก็มี ปัญญาชอบ งานชอบ เพียรชอบ มีมรรค ๘ เหมือนกัน สติกาตามรรค ก็ มรรค ๘ เหมือนกัน อนาคามรรค ก็ มรรค ๘ เหมือนกัน อรหัตตมรรคก็ มรรค ๘ เหมือนกัน แต่มันคนละมรรคกัน น้ำหนัก ความรู้ ความลึก ดื่นหนาบาง แตกต่างกันมาก

ถ้าคนรู้ขั้นโสดาบันนะจะพูดเรื่องขั้นโสดาบันถูก แต่จะบอกเรื่องสกิทานี้ไม่เป็น ไม่รู้พูดไม่ถูกหรอก ถ้าพูดไม่ถูกนะ เขาก็พูดมรรคอีก แต่มรรคนั้นเป็นมรรคของขั้น โสดาบัน ถ้าเป็นโสดาบันนะ แต่ที่เราฟังมา เราฟังส่วนใหญ่แล้ว มันไม่มีโสดาบัน เลย ถ้ามีโสดาบันนะ จะไม่พูดอย่างที่เขาคิดกันว่า อันนี้เป็นสติปัฏฐาน ๔ อันนี้ไม่เป็น สติปัฏฐาน ๔ ถ้าเราบอกเป็นสติปัฏฐาน ๔ มันก็เหมือน เหมือนกับเราเอาเชือก หรือเอา แบงก์ใบหนึ่งมาวางไว้ ต้องเป็นอย่างนี้ทั้งหมดละ แล้วในท้องตลาด มันจะมีเชือกใบ เดียว มันจะมีแบงก์ใบเดียวหรือ เขาก็มีการรู้ดู้ก็ได้ เขาเซ็นเชือกก็ได้ เขาโอนเงินก็ได้ เงินนี้เขาผ่านบัญชีกัน เขาทำได้ทั้งนั้นละทั้งนั้น ถ้าคนเป็นนะ คนเป็นจะไม่พูด อย่างนั้นว่าจะเป็นสูตรตายตัว เป็นไปไม่ได้ มันเป็นไปไม่ได้

ถ้าคนเป็นนะ มันมีวิธีการถ้าเป็น ยิ่งถ้าเราเป็นพนักงานด้วยนะ พนักงานแบงก์นี้ นะ โอ้โฮ รู้ใส่สนกลในหมดเลย นี่เหมือนกันถ้าเราเป็น ก็เหมือนยิ่งกว่าเป็นพนักงาน แบงก์ เป็นเจ้าของแบงก์เลย ถ้าเราเป็นนะ เราเป็นเจ้าของแบงก์เลย เป็นเจ้าของแบงก์นี้ เราจะบริหารอย่างไรก็ได้ นโยบายอย่างไรก็ได้ พอเราเป็นเจ้าของแบงก์ปั๊บ เจ้าของ แบงก์บริการใคร แบงก์บริการใคร บริการประชาชนใช้ไหม

ผู้ที่บรรลุนิพพาน ในหัวใจเป็นธรรมนี้บริการใคร บริการสาธารณะใช้ไหม แล้ว จะพูดอยู่อย่างนั้นได้ไหม จะพูดโดยประเด็นใด ประเด็นหนึ่งไม่ได้ สังเกตได้อย่างครู บาอาจารย์เรานี้ ยิ่งหลวงปู่มั่นนี่ หลากหลายมากเลย วิธีการปฏิบัตินี้หลากหลายมากเลย แต่อรุณสวัสดิ์อันเดียว แต่หลวงตานี้อะไรก็ได้ หลวงตาพูดบอปปะหานี้ จะสอนอย่างไร อะไรก็ได้ ขอให้ปฏิบัติมา ให้จิตมันสงบ แล้วมีพื้นฐานขึ้นมา

เพราะถ้าคำว่าอะไรก็ได้เนี่ย มันก็ย้อนกลับมา ถ้าเราจะโอนเงินโดยช่องทางใด ช่องทางหนึ่ง แล้วสถานที่นั้น มันไม่มีการบริการประเภทนี้ มันจะทำมาได้ไหม คุณสิสมัย โบราณนี้เขาไม่มีธนาคารนะ อย่างคนจีนโบราณ เขาโอนเงินกันอย่างไร เขาฝากเงินกลับ เมืองจีนกันอย่างไร เขาทำได้ทั้งนั้นละ นี่ก็เหมือนกันถ้าคนเป็นนะ มันจะบอก

หลักการ พอหลักการนี้ คนที่ปฏิบัติมันหลากหลาย มันจะลงไปหลากหลายตามจิตของเขา

แล้วถ้ามันได้ตามจิตของเขา อันนั้นเป็นประโยชน์มาก ถ้าเป็นมันจะเป็นอย่างนี้ เราบอกถ้าคนเป็นสอน ถูกหมด คนเป็นสอนนะจะสอนให้เราไปถูกทาง ถ้าคนไม่เป็นสอนนะ เพราะอะไรรู้ไหม เพราะข้อมูลของเรา ข้อมูลของคนสอนมันตายตัว มันไม่เป็น มันไม่เป็นก็เหมือนเราถ่ายรูปมา มีรูปอยู่ใบนะ มีภาพอยู่ภาพหนึ่ง ภาพของฉันทสวยที่สุดในโลก ใครจะไม่มีภาพไหนสวยเท่าภาพของฉันท

อ้าว มึงจะบ้าหรือ เพราะอะไรรู้ไหม เพราะคุณภาพ หรือการเข้าประกวดภาพนี้ เขาประกวดในหัวข้ออะไร ในเรื่องอะไร ภาพนั้นมันจะเข้าหลักเกณฑ์ไหม จิตของคนมันเหมือนกันอย่างนั้นนะ เราถึงอธิบายคำว่า ถ้าคนเป็นสอนมันถูกหมด เพราะคำสอนพระพุทธเจ้า มันเป็นหลักอยู่แล้ว แต่เพราะเรานี้ไปยึดหลักของพระพุทธเจ้ามาแล้วเคลมว่าหลักของพระพุทธเจ้าต้องเป็นอย่างนี้ แล้วเราจะสอนให้มันเป็นอย่างนี้ มันเป็นอย่างนี้ มันผิดตรงนี้ไง

มันผิดตรงนี้เพราะอะไร เห็นไหมเวลาปฏิบัติ ถ้าไม่ใช่ปัญญา ไม่ใช่เป็นสติปัญญา ๔ ต้องใช้ปัญญาถึงจะเป็นสติปัญญา ๔ ที่เขาบอกว่าไม่เป็นสติปัญญา ๔ เราถึงบอกว่าผิดหมด ผิดล้านเปอร์เซ็นต์ ผิดเพราะอะไร ผิดเพราะเราไม่มีเงินไม่มีทอง ไม่มีเครดิตอะไรเลย แต่บอกฉันทมีสิทธิ โอนเงินเป็นพันๆ ล้าน ฉันทสามารถจ่ายเงินได้ ก็คนบ้าไง เพราะอะไร นี่มันธรรมของพระพุทธเจ้า บอกว่าต้องเป็นปัญญาหมด ปัญญาหมด

ที่นี้ถ้าคนเป็นนะ คนที่หาเงินเป็นนะ เรามีเครดิตมหาศาลเลย ไข่เงินเล็กน้อยนี้ เราส่งจ่ายได้หมดละ นี่ก็เหมือนกัน ถ้ามันธรรมได้รู้จริง มันไม่เป็น พอไม่เป็นปั๊บ คำว่าผิด มันผิดเพราะต้องเป็นอย่างนั้นเห็นไหม บอกว่าต้องใช้ปัญญาไปเลย ปัญญาจะเป็นอย่างนั้น แต่ไม่รู้หรือว่าปัญหานี้ มันเป็นโลกียปัญญา ปัญญาที่เราใช้คิดตรึกกันอยู่ที่นี่ ปัญญาอย่างนี้ แก้กิลเลสไม่ได้ แก้กิลเลสไม่ได้เพราะมันเป็นแนวคิด มันเป็นปัญญาของกิลเลส

เพราะเรามีความอยาก มีความต้องการ โดยสัญชาตญาณของกิเลส มันเป็นอย่างนั้น พอสัญชาตญาณเป็นอย่างนั้น แล้วมันใช้ปัญญาออกมา มันก็คาดหมายมันรำพึง มันต้องการให้เป็นธรรม ใครบ้างไม่ยากบรรลุธรรม ใครบ้างไม่ยากพ้นจากทุกข์ ทุกคนอยากพ้นจากทุกข์หมดเลย แล้วก็จะคิดตรึกในธรรมพระพุทธเจ้า แต่ผลตอบแทนของมันนะ เวลาเราทุกข์เรายาก เรามีความทุกข์กัน ถ้าเราไปตรึกในธรรม คำว่าไปตรึกในธรรม เหมือนเราทุกข์เรายากนี้ เรากับความทุกข์เป็นอันเดียวกัน ทุกข์มาก อะไรๆ นี่มันทับหัวใจเรามหาศาลเลย

แล้วมีบุคคลคนหนึ่งคอยมาบอกว่า ความทุกข์อันนี้ มันเกิดจากอารมณ์ความยึดมั่นถือมั่น แล้วอารมณ์ความยึดมั่นถือมั่น มันเกิดจากจิตของเรา แล้วจิตของเรานี้มันสร้างอารมณ์ความยึดมั่นถือมั่น ไปยึดมั่นอารมณ์ความทุกข์อันนั้น แล้วมันก็ส่งผลให้กับความทุกข์อันนั้นเห็นไหม มีคนๆ หนึ่งมาบอกเรา พระพุทธเจ้าพูดไว้ในธรรมนะว่ามนุษย์เราในโลกนี้ ถือท่อนพินคนละท่อน ติดไฟอยู่ แล้วก็บ่นกันว่า ร้อน ร้อน ร้อน บ่นรำพึงกัน บัดนั้นมีบุรุษอยู่คนหนึ่งฉลาดมาก ได้สลัดทิ้งดุ้นพินอันนี้ไปแล้ว แล้วก็มาเตือนพวกเราให้ทิ้งดุ้นพินกัน ถ้าใครได้ทิ้งดุ้นพินนั้น คือไฟที่เราถืออยู่ มันจะทิ้งออกไปจากใจของเรา มันจะหายจากความร้อนเห็นไหม

นี่ไงพอเราไปตรึกในธรรมของพระพุทธเจ้าไง เราไปตรึกในธรรมของพระพุทธเจ้าบอกว่าทุกข์มาก ทุกข์มาก แล้วธรรมะก็สอนใช่ไหม ทุกข์อะไร ทุกข์เพราะยึด ยึดอะไร ยึดจากอารมณ์ ความรู้สึก ความคิด ความคิดไปยึดสิ่งต่างๆ เราก็ทุกข์กันไป พอเราศึกษาเราก็ปล่อย มันก็ปล่อยนะ คำว่าพระพุทธเจ้าบอกถือดุ้นพินแล้วมันเป็นไฟ แล้วทิ้งไฟไปนั่นละ นั่นมันเป็นการทิ้งโดยบุคคลาธิษฐาน ตามความเป็นจริงว่าท่านทิ้งกิเลส แต่ในการปฏิบัติเรา เราก็บอกว่า เราทิ้งดุ้นพิน เราก็ทิ้งความคิด แล้วมันทิ้งจริงหรือเปล่าละ ถ้ามันทิ้งแล้วนะอย่าเพลินนะ เพลอื่ก็คิดอีกละ

ถ้าทิ้งเสร็จปั๊บนะเดี๋ยวคิด ๒ เท่าเลย เมื่อก็หยุดพักคิดไปชั่วขณะหนึ่ง ต้องคิดให้มากกว่านั้น ทุกข์กลับมาอีก ๒-๓ เท่า นี่ไงก็บอกว่าปัญญาที่คิดอย่างนี้ มันเป็นสติปัญญา ๔ สติปัญญา ๔ เราบอกว่าผิดหมดละ ผิดหมด ผิดหมด แต่พอมันคิดอย่างนั้น มันปล่อยเข้ามาเห็นไหม พอทิ้งดุ้นพินแล้วตั้งสติไว้ แล้วพยายามคิดพยายามรักษา ดูไปนะ เดียวคิดอีกก็รักษาอีก คิดอีกก็รักษาอีก จนจิตมันเป็นอิสรภาพของมัน

เราเป็นบุคคลคนหนึ่งถือค้อนฟันไว้ พอเรามาถึงตัวเรานี้ เราคลายค้อนฟัน มันก็หลุดจากมือไป แล้วเดี๋ยวมันก็มีค้อนฟันขึ้นมาอันใหม่อีก เดี่ยวเราก็กบายอีก เดี่ยวก็มีค้อนฟันอันใหม่อีกเดี๋ยวก็คลายอีก ความคิดมันเกิดจากจิตมันก็เกิดแล้วเกิดเล่า เกิดแล้วเกิดเล่า มันไม่ใช่คลายทิ้งคลายมือแล้ว ค้อนฟันมันจะหายไปเลยที่ไหนล่ะ ที่นี้ความคิดแบบนี้ที่ว่า แก้กิเลสไม่ได้ เห็นไหม ค้อนฟันที่เราจับอยู่ คลายแล้วคลายเล่า คลายแล้วคลายเล่า พอคลายทีหนึ่งก็นึกว่าเป็นธรรม เป็นธรรม มันไม่เป็นหรอก

นี่ไงที่หลวงปู่ดูลย์บอกว่าไม่เห็นหรอก ไม่รู้จักจิตหรอก ไม่เห็น ถ้าหลวงปู่ดูลย์ยังมีชีวิตอยู่นะ ใครไปถามหลวงปู่ดูลย์นะ หลวงปู่ดูลย์ไล่กลับให้ไปทำใหม่หมดละ มันเป็นไปได้หรือไม่หรือ ถ้ามันเป็นไปได้ละ คำว่าเป็นไปได้ อย่างที่วานะ ถ้าคนรู้จริงสอนถูกหมด คือคนรู้จริงจะพูดอันเดียวกัน ธรรมะมีอันเดียวไม่มีสองหรอก ถ้าเป็นสองนะ นาย ก กับ นาย ข ต้องผิดคนหนึ่ง ถ้าสองคนนี้รู้ธรรมะมาไม่เหมือนกันนะ มาเถียงกันนะ ต้องมีคนผิดคนหนึ่ง

แต่วิธีการคนเป็นกับคนเป็น วิธีการนะฟังออกหมดละ พอมันคลายค้อนฟัน คลายค้อนฟันบ่อยๆ เห็นไหม พอคลายค้อนฟันบ่อยๆ มันมีสติ เมื่อวานเขาก็มาถาม เขาถามปัญหานี้เหมือนกัน เขาบอกว่า ทำไมอภิธรรมนี้ผิดตรงไหน ปัญญาอบรมสมาธิของหลวงปู่สอนนี้ เหมือนกับหลวงปู่สอนบอกว่า โยนิงานให้ความคิดทำเราบอกว่า เอ้อ เอ็งพูดอย่างนี้นะถูกมากเลย แล้วการตามนามรูปไป การดูจิตนี้ มันก็เหมือนเราตามรถมันวิ่งไป แล้วเราตามรถคันนั้นไป แล้วรถนั้นจอดมันก็หยุดเหมือนกัน

นี่เขาถามเองนะ เราบอกคำถามอันนี้นะ แหม มันถูกเข้าใจอยู่แล้ว ถ้าเราโยนิงานให้ความคิดทำ ปัญญาอบรมสมาธิใจ เวลาความคิดมันเกิดเห็นไหม เราใช้สติตามความคิดเรา โยนิงานให้ความคิดทำ โยนิงานให้จิตทำงานคือให้คิด ให้จิตคิดแล้วดูแลจิตไป พอเราคิดเราโยนิงานให้จิตทำ คำว่าโยนิงานมันคือสตินะ เราโยนิงาน โยนิความคิดนี้ให้จิตทำ พอจิตมันทันความคิด พอจิตมันทำงานใช่ไหม พอมันทำงานมันก็เห็นถูกเห็นผิดใช่ไหม พอเห็นถูกเห็นผิดนี้ มันปล่อยวางใช่ไหม มันหยุด พอมันหยุดนี้มันเห็นจิตใจ

กับเวลาเกิดนามรูป เกิดความคิด เหมือนรถวิ่งออกไป แล้วเราก็ตามทันรถนั้น รถนั้นก็จอด รถนั้นจอดอยู่ที่ไหน จอดอยู่บนถนน จอดอยู่ที่เป้าหมายของเขา รถ

น้ำมันไม่กลับอยู่ รถนี้มาจากไหน รถนี้ออกไปจากไหน มันไม่มีที่ออกโรงง คือมันไม่มีจิตใจ มันไม่เห็นจิตใจ เพราะรถมันวิ่งออกไปใช้ไหม รถมันวิ่งออกไปแล้ว ความคิดมันพุ่งออกไป แล้วเราก็ตามความคิดไป แล้วความคิดดับแล้วเราไปไหน

แต่ถ้าปัญญาอบรมสมาธิ เราโยนความคิดโยนงานให้จิตทำ โยนให้จิตทำก็เหมือนคนทำงาน พอมันทำงานๆ มันจบ งานมันจบ ใครเป็นคนทำงานจบ นี่ตัวจิต ตัวจิต ถ้าตัวจิตมันจะกลับไปตัวจิต โยนงานให้จิตทำ คือเราเอาความคิดเข้าไปสู่ฐานความรู้สึกของเรา แล้วพอมันคิดจบ ใครเป็นคนคิด มันเห็นจิตจริงๆนะ มันจะเห็นจิต เห็นจิต เพราะคำว่าเห็นจิตนะ แล้วเรากำหนดพุทโธๆ เรากำหนด พุทโธๆๆๆ

พุทโธนี้ ใครเป็นคนกำหนด เราเป็นคนกำหนดพุทโธใช้ไหม พอพุทโธๆ บางทีจิตมันลงเห็นไหม จิตมันลง ขณะพุทโธๆ จิตมันลง จิตมันลง หมายถึงว่ามันวูบลงเลย เราารู้สึกได้เลย เรากำหนดลมหายใจใน กำหนดลมหายใจเข้า ลมหายใจออก เวลาจิตมันละเอียดเข้าไป เราจะบอกว่าคนที่ทำสมาธิเป็นนะ จะรู้เรื่องนี้ คนถ้าไม่เคยทำสมาธิเป็นนะ จะพูดตรงนี้ไม่ถูก

หลวงตาบอกเลยนะ บอกว่าใครทำความสงบได้นะ ใครทำสมาธิได้ก็พออยู่พอกิน คือจิตเขามีหลักมีสมาธิ มีความสงบของใจ มีที่อยู่อาศัย แต่ถ้าคนทำสมาธิไม่เป็น ไอ้พูดอย่างนี้ ยังพูดผิดพูดถูก เราถึงว่าสติปัฏฐาน ๔ ที่ผิดๆ ตรงนี้ ผิดที่ไม่มีเจ้าของ บัญชี ไม่มีพื้นฐาน ไม่มีใครเป็นเจ้าของเงิน ที่จะโอนไปโอนมาไง นี่เงินของใครกองอยู่ นี่ ๑๐๐ ล้าน หาเจ้าของไม่เจอ ต้องสืบหาเจ้าของ เงินนี้ของใคร ความสงบของใครไม่มีเจ้าของ แต่ถ้าเป็นเงินของเรานะ โอนบัญชีอยู่ที่เรา ตัวเลขอยู่ที่นี้ อยู่ที่ลายเซ็นนี้ ลายเซ็นนี้ จะโอนไปไหน

จิตเป็นสมาธิ จิตออกคิด จิตออกรู้ จิตออกรู้กาย จิตออกรู้เวทนา จิตออกรู้จิต จิตออกรู้ธรรม สติปัฏฐาน ๔ เกิดตรงนี้ นี่สติปัฏฐาน ๔ แต่ที่พระป่าสอนว่าที่ทำอย่างนี้เป็นสติปัฏฐาน ๔ เป็นสติปัฏฐาน ๔ เพราะเราอยากเป็น ชื่อของมัน แล้วเอ็งปฏิบัติไป เอ็งจะได้ทั้งตัวมันด้วย ได้ชื่อมันด้วย ที่เขาบอกว่าสติปัฏฐาน ๔ สติปัฏฐาน ๔ เขาพูดแต่ชื่อของมัน แต่ตัวของมันจะเป็นตะกวด จะเป็น.... เป็นอะไรไม่รู้ ยังไม่รู้ว่ามันเป็นอะไรนะ แต่บอกสติปัฏฐาน ๔ มันจะเป็นอะไรยังไม่ว่า เป็นสติปัฏฐาน ๔ ยังไม่ได้ตัวของมัน ผิดๆ ตรงนี้ไง

แต่ถ้าเราปฏิบัติพุทโธๆ ไป นี่ละตัวของมัน จะเป็นตะกวด จะเป็นอะไร ก็แล้วแต่ นี่ตัวของมัน แต่ถ้ามันประพฤติดิปฏิบัติไป สัตว์อะไรก็แล้วแต่ ถ้ามันเป็นสัตว์ที่ดี นิสัยที่ดี สัตว์ณะการเกิดของสัตว์ การเกิดของเวรของกรรม เราอย่าดูถูกกันโดยชาติ การเกิด พระพุทธเจ้าไม่ได้บอกเลยว่าคนดีเพราะการเกิด คนเกิดมาแล้วดีเพราะการกระทำ ดีเพราะการประพฤติดิปฏิบัติ ดีเพราะการตัดแปลงตน ดีเพราะการแก้ไข คนดีดีที่พฤติกรรมของเรา ดีที่การกระทำของเรา ไม่ใช่ดีที่ชื่อ ไม่ใช่ดีที่ชาติตระกูล ไม่ใช่ดีที่การเกิด ไม่ใช่ดีใดๆ ทั้งสิ้น นี่คนเกิด เกิดมาโดยกรรม

นี่เราจะบอกเกิดในธรรม ถ้าเกิดในธรรมแล้วจิตมันสงบขึ้นมาแล้ว มันมีปฏิสนธิจิต มันมีสมาธิ มันมีฐานของมัน มันมีที่ตั้งของมัน มันมีการกระทำของมัน ถ้าทำของมันขึ้นไป มันทำถูกมันก็จะดีของมัน จะถูกต้องของมันจะเป็นไปตามความเป็นจริงของมัน ถ้าทำจริงเห็นไหม ไซ้ พระป่าสอนอย่างนี้ไหม เพราะเราได้ยินมาเยอะ ก็สอนอย่างนี้แหละ แต่สอนอย่างนี้แหละ

เหมือนกับหมอนี่ หมอจะรักษาคนไข้ เวลาคนไข้เป็นไขมานี้ มาหาหมอ หมอไม่ตื่นเต้นตกใจเลยนะ หมอรักษาตามอาการ รักษาตามหน้าที่เลย ไม่สนใจเลย รักษาตามวิชาชีพอของเราเลย คนไข้นั้นหายไปตามธรรมชาติของมัน ถ้ามันไม่หายสุดวิสัยก็เป็นเรื่องของกรรม กรรมของสัตว์ ไอนี้ก็เหมือนกัน ผู้ที่ประพฤติดิปฏิบัติ ถ้ามีครูบาอาจารย์ที่เป็นท่านสอน ท่านก็สอนตามข้อเท็จจริง แต่คนไข้นั้นจะทำตามอย่างนั้นไหม คนไข้นั้นจะดูแลตัวเองอย่างนั้นไหม ถ้าคนไข้นั้นหมอให้ทำอย่างหนึ่ง กลับทำไปอีกอย่างหนึ่งเห็นไหม มันกรรมของสัตว์ณะ ฉะนั้นเวลาครูบาอาจารย์ของเรา เวลาเราพูดถึงไปพักวัดไหนเห็นไหม จะไปพักกับครูบาอาจารย์องค์ไหน ท่านให้ดูกัน ๗ วันนะ ถ้า ๗ วันนี้นิสัยเราเข้ากันไม่ได้ ให้พระองค์นั้นเก็บบริวารแล้วออกจากวัดนั้นไป

เพราะถ้าวัดวันที่ ๗ ไม่ขอนิสสัย แล้วไม่ได้ขอนิสสัยแล้วอยู่ด้วยกัน ถ้าอายุพรรษายังไม่ถึง ๕ จะเป็นอาบัติปาจิตตีย์ ตรงที่แบบว่า อย่างเรานี้ๆ มีจิตนิสัยเป็นอย่างนี้ แล้วมีคนๆ หนึ่งหรือผู้ปฏิบัตินี้ โอ้ นิมนวลมาก ต้องการความนุ่มนวลมาก พอมาเจอเรานี้รับไม่ไหว เขาก็ต้องเก็บของออกไป มันเรื่องธรรมดา เพราะเก็บของออกไปแล้วนี่ จิตนิสัยไม่ตรงกัน ถ้าจิตนิสัยตรงกันนะ คำว่าจิตนิสัยอันหนึ่ง

แล้วถ้าพูดถึง ถ้าเรามีवासานะ คำว่าवासานะ เราพูดตรงนี้บ่อยหลวงตาหรือครูบาอาจารย์ท่านจะพูดมาก ถ้าครูบาอาจารย์เทศนาว่าการมา แล้วเราฟังแล้วนะ มันทิ่มกลางหัวใจ ขนพองสยองเกล้า ขนลุกเลยนี้ นั่นคนนั้นมึนเมา นั่นตรงจริต เพราะธรรมะนี้มันทิ่มเข้าไปที่ใจดำ เพราะกิเลสมันอยู่ที่หัวใจ กิเลสมันอยู่ในหัวใจดำของเรา ถ้ามันอยู่ใจดำนะ ทิ่มเข้าไปนะ ทิ่มถึงหัวใจของเรา มันจะขนพองขนลุกเลย นั่นละมันสะท้อนกิเลส

แต่ถ้าเป็นพวกเรานี้ไม่ได้นะ โอ้ พุดแทงใจดำเลย มันทำได้ยังไง แต่ถ้าเป็นผู้ปฏิบัติกันนะ เขาหาตรงนี้กันนะ เขาหาคนที่พูดให้กิเลสเรารู้สึกตัว ถ้ากิเลสมันรู้สึกตัว กิเลสมันสะท้อนใจนะ การกระทำของเรามันจะเกิดความจริงจัง นี่มันทำไม่จริงจัง เวลาปฏิบัตินะ ปฏิบัติสักแต่ว่า เดี๋ยวจงกรมก็สักแต่ว่า คำว่าสักแต่ว่าเห็นไหม สักแต่ว่านี้ครูบาอาจารย์ที่ปฏิบัติ ท่านบอกไม่ได้ เราต้องจริงจัง ความเพียรชอบ ความเพียร ความวิริยะ ความอดสาเห เป็นมรรค ๘ มรรคใด งานชอบ เพียรชอบ สติชอบ สมาธิชอบ ปัญญาชอบ ทุกอย่างชอบธรรมหมดเลย แต่เรานะเอาปัญญาชอบ แต่ใจก็เกียจปฏิบัติ เอาปัญญาชอบนะ แต่จะนอนให้มันเกิดเองไง จะเหมือนปลุกดันไม้ให้มันงอกขึ้นมาเอง มันเป็นไปได้ไม่ได้หรอก มรรคไม่สมดุล

ถ้ามันเป็นความจริง มันต้องเพียรชอบ งานชอบ ระลึกรู้ชอบ สติชอบ ปัญญาชอบ สมาธิชอบ ความชอบธรรมหมดเลย แล้วมันตรัสรู้ ก็ตรัสรู้บรรลุธรรม ด้วยความชอบธรรม ใ้หนั้นมันไม่ชอบธรรม ธรรมะพระพุทธเจ้า แล้วก็พยายามโหลดเลย โหลดให้เข้าหัวใจให้ได้เลย จะโหลดนิพพานมาเข้าหัวใจเราใจ ไม่มีทางนะ ไม่มีทาง ถ้าทำได้นะพระพุทธเจ้าทำหมดแล้ว มันจะต้องเกิดจากความจริงของเรานะ เวลาทุกข์ ทุกคนเราทุกข์นะ เวลาทำนี่

เราจะสรุปสติปัฏฐาน ๔ เราพูดเองว่า ถ้าเขาบอกอันนี้เป็นสติปัฏฐาน ๔ อันนั้นมันไม่ใช่สติปัฏฐาน ๔ มันผิดทั้งอันนั้นและไม่ว่าอันไหน ผิดหมดเพราะไม่ใช่สติปัฏฐาน ๔ สักอันหนึ่ง แล้วถ้าไม่ใช่สติปัฏฐาน ๔ แล้วสอนทำไม ก็สอนให้ทำให้เป็นสติปัฏฐาน ๔ ใจ สอนคนที่ยังทำไม่เป็นนี่ ยังทำไม่ได้นี่ ให้ทำพื้นฐาน ให้สร้างพื้นฐานให้ขึ้นมาเป็นสติปัฏฐาน ๔

ขณะที่ทำอยู่นี้มันยังไม่เป็นสติปัฏฐาน ๔ ก็ต้องฝึกหัดตัดแปลง สร้างเนื้อสร้างตัวขึ้นไป ให้มันเป็นสติปัฏฐาน ๔ แต่พอปฏิบัติแล้ว บอกว่ามันเป็นสติปัฏฐาน ๔ อยู่แล้ว สติปัฏฐาน ๔ ไฉนไม่เป็น ไฉนไม่เป็น ไม่มีอะไรเป็นเลย ถ้าเป็นสติปัฏฐาน ๔ จริง อย่างครูบาอาจารย์นี้สติปัฏฐาน ๔ สติปัฏฐาน ๔ คือจิตเห็นไหมจิตที่มันวิปัสสนากาย เวทนา จิต ธรรม ด้วยความสมดุล ด้วยปัญญา ด้วยมรรคญาณ ด้วยสัมมาทิฐิ ด้วยมัชฌิมาปฏิปทา ด้วยทางสายกลาง ด้วยความสมดุลของมัน มันจะรวมตัว คำในการปฏิบัติเขาเรียกว่า มรรคสามัคคี

แล้วพอมรรคสามัคคี ผลมันจะเกิดต่อเนื่องนะ นี่สติระลึกขึ้นมา ปัญญาที่คิดขึ้นมา สติที่ตั้งขึ้นมา งานในการทำสมณะก็นึกขึ้นมา งานในการวิปัสสนา งานชอบ เพียรชอบ แล้วมันฝึกฝน จนมันสมดุลรวมตัว มรรคสามัคคี มรรคสามัคคี เกิดการสมุจเฉทปหาน การสมุจเฉทปหาน เกิดขณะจิต ขณะจิตเกิดญาณทัสสนะเกิด โอ้ว นี่มันจะหมุนไป นี่ไง สติปัฏฐาน ๔ ใจ จากที่ว่ามันไม่เป็น ทำไป พิจารณาไป ฝึกไป มันจะเกิด เหมือนฟ้าผ่า ฟ้าผ่าลงไป ฟ้าผ่าเกิดจากอะไร เกิดจากพลังงาน ที่มันสั่นดาปกัน เกิดฟ้าผ่าลงไป พอผ่าลงไป ลงบนอะไร ไปโดนต้นไม้ โดนดิน ไปโดนคน ใครตายใครอยู่

นี่เหมือนกันจิตมันรวมตัวแล้ว มันมรรคสามัคคีไป มันสมุจเฉทไป เกิดอะไร เกิดความรู้อะไร นี่ถ้าเป็นสติปัฏฐาน ๔ มันจะเข้ามาตรงนี้ไง ฉะนั้นมันไม่เข้ามาถึงตรงนี้ เราถึงบอกว่าสติปัฏฐาน ๔ ที่พูดกันนะ จี๊ม่ จี๊ม่ สติปัฏฐาน ๔ มีแต่ชื่อ แต่พวกเรากรรมฐานนี้ ไม่มีใครมีสติปัฏฐาน ๔ เลย ไม่มีใครมีคุณธรรมเลย แต่ทุกคนมีศรัทธา ทุกคนมีความเชื่อ ทุกคนมีความวิริยะ มีความอดุสาหะ

มีความเชื่อมั่นในครูบาอาจารย์ของเรา แล้วเคารพในคุณธรรมของครูบาอาจารย์ของเรา แล้วครูบาอาจารย์ของเรานี้ ท่านพยายามดึงเรา ชักนำเรา ดึงเราให้เราเข้าสู่ธรรม เราก็พยายามประพฤติปฏิบัติกันเห็นไหม เก็บหอมรอมริบไป ทุกอย่างที่เราไม่ควรทำ เราพยายามตัดแปลงใจของเรา สิ่งใดที่มันอยากกิน อยากอยู่ อยากให้เป็น ใจของเราๆ ก็ไม่เอา ตัดแปลงทนมัน ต่อสู้กับมัน ต่อสู้เพื่อให้จิต ให้มันมีกำลังของมัน ขึ้นมาตามที่ครูบาอาจารย์เรา ท่านได้ชักนำขึ้นมา

ฉะนั้นเราดัดแปลงตนเรา ทำตนของเราขึ้นไป ให้มันมีพื้นฐานขึ้นไป พอจิตมันมีพื้นฐานขึ้นมามันออกรู้ใจ ความออกรู้ของเด็ก ความออกรู้ของผู้ใหญ่ ความรู้ของเด็กเห็นไหม เด็กมันก็เล่นประสาเด็ก เด็กเล่นกันนะ ถ้าเด็กไม่เล่นกัน มันมากวนพ่อ กวนแม่ไม่ได้ทำงาน แม่ก็เบื่อก็ก ไล่ให้เด็กไปเล่นกันเห็นไหม ความสมดุลของเด็ก ความสมดุลของที่มันยังไม่มีหลักมีเกณฑ์ มันก็เป็นอย่างนั้น

ความสมดุลของผู้ใหญ่เห็นไหม มรรคก็มารวมตัวเข้ามา พอรรวมตัวเข้ามา รวมตัวเข้ามาแล้ว เหมือนเงิน ได้เงินมาแล้วใช้จ่ายไม่เป็น ใช้สุรุษสุรายก็หมดไป เงินได้มาใช้จ่ายเป็นไป ไปทำธุรกิจขึ้นมา มันก็ได้เงินต่อเงิน มันก็ได้เงินทองขึ้นมา เก็บเงินขึ้นมา ได้เงินก็ไปลงทุนต่อไป เงินก็งอกงามขึ้นมา

จิตมันพัฒนาไปเห็นไหม คุณิพพมันเป็นสมาธิขึ้นมา ออกไปวิปัสสนา ใหม ออกไปวิปัสสนา มันก็ทำงานของมันเห็นไหม ผลเกิดขึ้นมาจิตมันก็ปล่อยวาง จิตมันก็มีคุณสมบัติของมัน มันก็เป็นตถาคตปหาน มันก็ปล่อยวางชั่วคราว ทำซ้ำทำ ซาก มันหมุนไปขึ้นมา นี่ไง ขบวนการของมันมีทั้งนั้นละ จิตนะ

การปฏิบัติมันต้องมีเหตุผล ขบวนการของมันมาอย่างนี้ มันถึงเป็นความจริง ขึ้นมา แล้วจริงๆ ไม่ต้องมีใครยืนยัน พระพุทธเจ้าตรัสรู้ธรรมขึ้นมาก็เป็นธรรม พระพุทธเจ้า ธรรมของแต่ละบุคคล มันก็เป็นธรรมของคนนั้น แต่เวลาพูดแล้ว คุณิ อาชีพ ของพวกเรานี้หลากหลายมากมาย ควักตังค์ออกมาสิ เอาแบงค์มาวางกองกันสิ เหมือนกันเลขนะ แบงค์ ๑๐๐๐ ก็เหมือนแบงค์ ๑๐๐๐ นะ แบงค์ ๑๐๐ ก็เหมือน แบงค์ ๑๐๐ แบงค์ ๕๐๐ ก็เหมือนนะ

อาชีพเราหลากหลายมาหมดเลย เอาตังค์มาสิ อ้าว ถ้าตังค์เราไม่มีในหลวงตังค์ ปลอมนะ ควักแบงค์ออกมาสิ ควักแบงค์ออกมานะ ถ้าแบงค์ ๑๐๐๐ ก็ แบงค์ ๑๐๐๐ เหมือนกันเลข ถ้าแบงค์ ๑๐๐ ก็แบงค์ ๑๐๐ เหมือนกันหมดเลย อ้าวก็ ทำงานมาหลากหลายมาไง ถ้ามันเป็นขบวนการที่ถูกต้องแล้ว ธรรมมีอันเดียว สังขารมีอันเดียวไม่มีสองหรอก ไม่มีสังขารของครูบาอาจารย์ สังขารนี้ของ พระพุทธเจ้า สังขารนี้ของเราเป็นของเรา ก็มึงแบงค์ปลอม

นี่สรุปสติปัญญา ๔ ที่พูดนะมันกระแสนังคม มันก็ชักนำกันไปใช้ใหม่ เราพูดนี้ ส่วนใหญ่ที่เราพูดนี้ มันอยู่ที่ประเด็น ที่คำถาม ถามเรื่องอะไร ถามประเด็นไหน เราก็ตอบประเด็นนั้น เวลาคำถามแรกก็บอกเขาจะเป็นสติปัญญา ๔ ใหม่ เขาก็กังวลว่าจะไม่เป็นสติปัญญา ๔ ที่เราพูดเรื่องสติปัญญา ๔ เพราะความกังวลของโยม เราเลยบอกว่า ที่เขาบอกว่าเป็นสติปัญญา ๔ ไม่เป็นสติปัญญา ๔ นะ โกหกหมดละ ถ้าเป็นสติปัญญา ๔ หรือทำแล้วได้ผลจริง ต้องแบบครูบาอาจารย์ของเรา คือสิ้นกิเลสไป

แล้วนี่พอกันเขาฟังไปแล้ว อย่างนั้นเขาก็ไม่มีโอกาสเลยสิ เวลาครูบาอาจารย์เขาสอนเขาอย่างนั้น ถ้าอย่างนี้เป็นสติปัญญา ๔ ของพระป่า เขาก็เลยงงเลยนะ แล้วสติปัญญา ๔ ของใครจริงวะ วันนี้ก็ต้องมาสรุปอีกทีหนึ่งเห็นไหมว่า สติปัญญา ๔ ของพระป่านี มันก็แบบมาจากพื้นฐานที่พวกเรายังมีวิชาอยู่ พวกเรายังไม่มีความจริงในหัวใจกันนี้แหละ แต่พวกเรา มันเชื่อครูเชื่ออาจารย์ คือมีคนชักมีคนนำ มีคนพาเข้าไปสู่ทางที่ถูก

แล้วพอมันถูกขึ้นมาเห็นใหม่ สรุปสติปัญญา ๔ ผลของมันก็ต้องเป็นมรรคเป็นผลขึ้นมา จันที่ว่าของใครผิดใครถูกละ ถูกผิดนี้ ส่วนใหญ่แล้ว เราจะไม่บอกว่าใครถูกใครผิด โดยหลักโดยทั้งหมด แต่เราจะบอกเฉพาะคนสอนนั้น อย่างเช่นว่าพุทธพจน์ พุทธพจน์นี้ เอาพระไตรปิฎก เมื่อวานมีมา เอาพระไตรปิฎก ธรรมะจากพระโอรสของเขาสอน..... เอามาให้เต็มเลย เราบอกว่าโยมพระไตรปิฎก คู่มือ วัดเรามีตั้งกี่ตู้ เราเคารพนะ ธรรมพระพุทเจ้านี้เราเคารพมากเลย แต่เราขอคู่มือพระไตรปิฎกจากพระไตรปิฎก เราไม่ต้องการคู่มือพระไตรปิฎกจากใคร เพราะพระไตรปิฎกที่คัดลอกออกมา ก็คือเขาเอาความเห็นเขาใส่ทุกคน เขาจะเอาความเห็นของทุกๆ คนใส่เข้าไปด้วย ฉะนั้นจะว่าใครถูกใครผิดนี้ มันก็เป็นมุมมองของคนนั้นทั้งนั้นละ

เราบอกมาให้เขาไปวัดที่เขาเชื่อถือศรัทธา เอาไว้ที่เราไม่มีประโยชน์ใจ เขาเห็นด้วยเพราะที่เขาเอามาถวายวัดนี้ เขาก็ต้องการอยากให้ใช้ประโยชน์ เขาเลยเอาไปวัดที่ใช้ประโยชน์ดีกว่า เพราะเอามาถวายที่เราเยอะมาก เราจะส่งไปที่วัดที่เขาเชื่อถือศรัทธากัน แต่สำหรับเรา เราเชื่อถือพระไตรปิฎกเห็นไหม เราจะบอกว่าพุทธพจน์ พุทธพจน์นี้ หรือพระไตรปิฎกนี้ไม่เคยค้าน แต่ค้านคนพูด ค้านคนที่เอาพุทธพจน์มาอ้างอิง ค้าน

ค้านตรงนี้ แต่ไม่เคยค้านพระพุทธเจ้า แต่ค้านคนที่เอาพระพุทธเจ้ามาขายกิน เอาพระพุทธเจ้ามาอ้างว่า คุณี่พูดพุทธพจน์ พวกมึงต้องฟังกู แล้วมึงพูดจริงหรือเปล่า เพราะพุทธพจน์ พระไตรปิฎก มันก็เป็นสาธารณะ มีอยู่ทั่วไป ใครก็เปิดได้ ใครก็รู้ได้ มันไม่เป็นของลึกลับ ปิดลับกับใครเลย ทำไมจะต้องให้ใครมาตีความ ให้เชื่อตามเขา ฉะนั้นถึงบอกว่าพุทธพจน์ ไม่เคยลบหลู่พุทธพจน์

อย่างทีหลวงปู่มั่นพูดนะ เราเห็นด้วย ธรรมะพระพุทธเจ้านี้เชิดชูไว้บนศิรยะ ธรรมของพระพุทธเจ้านี้ เรากราบไว้ด้วยกันเลยนะ แต่ขณะที่เราไปศึกษามา ก็เลสของเรายังมีอยู่ ถ้าประพฤติปฏิบัติตามนี้มันจะตะ มันจะถึบกัน ความเห็นของเรากับความจริง มันจะขัดแย้งกัน ฉะนั้นต้องวางสิ่งใดสิ่งหนึ่ง แล้วปฏิบัติตามความเป็นจริง แล้วเราจะรู้จริงตามนั้นเห็นไหม เราถึงบอกว่าเราไม่ได้ค้านพุทธพจน์ แต่ค้านคนพูดพุทธพจน์ นี่วันนี้สรุปสติปัญฐาน ๔ จบแล้ว เอวัง